

VESIPORTTI

1964

- 20.5. Vesiportin bastionin työt jatkuivat sisäpuolen pohjoispuolella sekä ulkopuolella luoteispuolella.
- 25.5. Vesiportin bastionin ulkopuolella, luoteispuolella murikka-antura rakennettu. Luiskan muraaminen jatkuu.
- 26.5. Vesiportin bastionin sisäpuolelta pohjoispuolelta portin idänpuoleisen muurin alle alettu kaivaa anturan kaivantoa. Portin itäpuolelta muodostaa n. 120-130 cm leveä uloke, joka ulottuu n. 20-28 cm paksuudelta muurista etelään. Tämän ulokkeen (mahd. muurinjäänne) alaosassa päättyi itäpuolella n. 60 cm leveydeltä tasoon +77.87, länsipuolella tasoon +77.72. Ulokkeen itäreunasta johdettiin oltamaan irtonaisia kiviä pois n. 40 cm korkeudelta.
- Vesiportin bastionin puolelta alettiin kaivaa sadevesiviemäriä kaivantoa mainitusta portin itäpuolelta itäpuolelta kaivannosta kasematti S. III:een.
- 27.5. Vesiportin bastionin puolelta kaivannosta tuli tasosta +77.56 eteen mukulakivisti tehty kouru, leveys 45-50 cm. Molemmat reunat korkeammalla, ilman laastia. Mahdollisesti sadevesikanava. Sen alla sautshiekkakerros, jonka leveys oli 170 cm. Kanavan suunta oli luode-katkeko (kuv. 5).
- Portin itäpuolelta kaivannossa on muurin vierestä, ulokkeen alta paljastunut kiveys joka ulottuu n. 100 cm päähän muurista ja samoin 100 cm päähän portinpuolelta muurin suuntaan. Kivien välissä vain siellä täällä laastia. Kiveyksen ja muurin välin

n. 4 cm rako, joka on täynnä kivilimurran se-
kaista ~~tyyny~~ hunaama maata (multaa). Muurin
alareunan tasosta (+76.40) alaspäin on seassa
lahoja puijotteita n. 30 cm paksuudelta.
Kiveys alkaa n. tasosta +77.50, Kiveys jatkuu
porttikon editse luoteeseen, kivien välissä
n. saasti multaa (kuva 6). N. 120 cm päässä
itäisestä portinpielestä on sauma, joka ala-
osastaan levenee 10 - 20 cm leveäksi raoksi.
Sauga alkaa ylläällä tasosta +77.15 (Valok.).

28.5. Veriportin pihassa sadeveriviemärin kaivon-
nossa tullut exille pohjois - etäsuuntainen
muuri, samoin pohjakivistöä. Taso +77.00
muurin yläpinta, hiiret alkaen tasosta
+76.68 (kuva 6.),

Veriportin pohjoispuolelta portin itäpuolen
kaivannossa muurin alareuna sauman län-
si puolella tasossa +76.40 ja sen itäpuolella
tasossa +76.24. Muurien välillä jäävässä
raossa oli ollut ainakin kaksi hiirtä koh-
tisuorassa muurin pituussuuntaan. Näistä oli
enää jäljellä vain joitakin lahjoja pätkiä
sekä sauman raseemman puoleisessa muurissa
kaksi laastiin jäänyttä painametta (kuva 9B).

Sauman ~~oikeanpuoleisista~~ oikeanpuoleista
itäistä muuria jouduttin purkamaan ala-
osasta n. 130 cm. Tällöin tuli näkyviin län-
tisen muurin sisimmäinen sivu, jossa
olivat jo mainitut pari hiirtä. Tämän
muurin sisäsiön (itäsiön) nousse jyrkästi
etureunan tasosta +76.40 tasoon +76.70.
Muurin alla on hiemukeros, joka muurin
etureunassa on noin n. 1 cm, mutta kasvan
sitten taaksepäin n. 115 cm päässä reunasta
n. 25 cm paksuiseksi.

Muurin etureunassa tasosta +76.40 alaspäin on sama hieskerros, joka muurin itäkulmassa oli noin n. 1 cm. Se levenee länteen, jolloin sen alareuna tulee tasoon +76.10. Lähellä itäkulmaa hiesu on tummakaakoa, mikä johtuu lahoista puunjätteistä.

Hieskerroksen alla tummakaakokerros, joka koostuu jääväriästä lahoista puujätteistä. Tämä kerros on itäkulman kohdalla 20 cm paksu, kagenee länteen n. 10 cm:ään, samoin muurin sisustaa kohden. (Katso kuva 9). Kerros jatkuu muurin alla saunasta itään.

Läntisen muurin osan itäosin päättyy 115 cm päällä etureunasta muurin sisäsiivä olevan malleko tsaaiseen muraukseen, joka on saman suuntainen muurin ulkoreunan kanssa. Tämä "takaseinä" jatkuu saunan länsipuolella, hieman epäselvästi. Näiden välissä olevassa raossa oli multa ja irtonaisia kiviä. (Vert. valokuvat).

2.6. Verigartin bastionin jihat kaivannon (sadevesiviemäri) leveys on 70 cm. Kaivannon eteläisistä seinästä tehty maaleikkkaus (kuva 10).
Kaivannon pohjalta esiin tulleet hirret:
yläreuna tasolla +76.80 hyvin lahoja, noin muurin länsipuolella.

4.6. Verigartin bastionin jihat kaivanto: muurin itäpuolella tasosta +76.20 alkaen on hirsistö, jossa hirret aivan viere viereä, ei ristikköä. Ne ovat suunnilleen koilliskorvaisuun suuntaan ja jatkuvat muurin alle. Näiden ja alareunan kivien välissä

laastia, Hirsit ovat hyvin säilyneitä, puuaines kova. Hirsien paksuus n. 20 cm, leveys n. 30 cm.

Muurin länsipuolella tasossa 76.62 ja 76.68 kaksi hirttä melkein vieni vieressä, suunta koillis-lounainen. Näiden alla tasossa + 75.66, 75.65 3 hirttä paksuus 25.30 cm sekä tasossa 76.00 ja 75.80 kaksi hirttä, jotka ristikkäin (kura 6).

Kerkellä oleva muurin yläreuna tasossa + 77.00 alareuna + 76.20.

Verifortin ulkopuolella länsiosalla luiska muurattu ja saumattu. Veriviemärit ja kaivo asetettu päikälleen. Välিকাivo ympäröity vetta läpäisemättömällä hiesulla. Viemäriputket ympäröity soralla.

10.6. Verifortin bastionin johan kaivannosta on itäisissä kiirilatomus purettu. Kivet eivät oleet säännöllisenä muurina. Ne ulottuivat portin oikean puolen edustalla alareunan latomuksen asti. Kiven välissä oli jonkinlainen laastifinta tasolla + 76.41.

22.6. Verifortin bastionissa S 101:n ja S. 111:n välisen muurin alla yhtenäinen laastikerros, hirsistön ja pohjakivien välissä. (kura 15).

Alettiin kaivaa pääportin vasemmalta (luoteis) sivulla. Säännöllinen ristikkö muurin edustalla.

Portin oikealla puolen aukon kaivaminen jatkuu. Pystyosat ovat säännöllisissä riveissä, 6 riviä.

- 23.6. Pääportin vasen pieli: hirsiristikko muo-
dostuu itä-länsisuuntaisista hirvistä, jotka
tulevat muurin suuntaisina portaiden alta.
Näitä oli kaksi kappaletta ja ne päättyivät
230 cm päässä lännessä. Kaksi kappaletta
koillis-lounaissuuntaisia hirviä oli risti-
lütäksessä näiden päällä. Hirvien päät jat-
kuivat muurin alle. Pystyvaaluja.
- 26.6. Pääportin ja bastionin kulman välinen antu-
ra suljettu.
Vesiportin bastionin pienelle linnaupholle
vierin portin oikean pielen antura suljettu.
sadevenkain ja putket asetettu paikoilleen.
- 7.7. Alettu kaivaa anturaiden sijaan S.101:n eteli-
sivulle. Laattakerien alla hielikakerros, sen
alla n. 12 cm paksu laastikerros. (kurs 19)

Alettu kaivaa anturan kaivantoja pääportin
molemmiin puolin.
- 8.7. S.101:n anturan kaivauksessa, joka alkaa 4m
päässä pääportin itäpielestä kaksi hirsirisi-
tikkoa päällekkäin, hieman vinottain toisiin-
sa nähden. Alempi ristikko tasolla +76.00.
- 13.7. Vesiportin bastionin keuhematti S.111:n pohjois-
murikka suljettu.
Pääportin vasen pieli: muurin alareuna ta-
salla +76.65 (ylimmän tasanteen kohdalla)
Kurs 22. Porrastasanteen korkeus 86 cm,
leveys 100 cm. Sen alla hirret.

11.8. Pääportin kaivunmossa porttikancon edustalla alkoi 40 cm paksuissa portin oikeasta puolesta keskusta kohti ja 65 cm hirsiristikosta ylöspäin tasanne, jonka paksuus oli kaksi kiviä. Sen päällä oli 30 cm paksuuta mutkulakiviä, jotka olivat osittain laastilla toisissaan kiinni.

S.101:n ensimmäinen kaivanto portista itään: Muurin alla säännöllinen ristikkö, jossa juokset alimmaisina. Muurin edustalla kaksi ristikkökerrasta. Aivan reunan alla kaksi päällekkäistä juoksentähtä, alimmaisesta paksuus 40 cm. Hinnat eivät oleet aivan yhdensuuntaisia. Pysty- ja vaakasuorien hirsien välissä hyvin suuria kiviä. Muurin alareuna tasolla + 76.35.

14.8. Pääportin pohjoispuoli rakettu ja laattakivet asetettu paikalleen.

21.8. Päälaiturin laattakivien paikalleen muuraus saatu valmiiksi.